

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повне найменування вищого навчального закладу)
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного
факультету
доц. Крохмальний Р.О.

“30” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи міжкультурної комунікації

	(назва навчальної дисципліни)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська</u> <u>035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська</u> <u>035.037 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська</u> <u>035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма навчальної дисципліни “Основи міжкультурної комунікації” для студентів 4 курсу за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 035.032 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська, 035.037 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська, 035.033 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська, “30” серпня 2021 року.

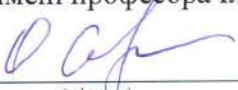

Розробник: **Василишин Марія Богданівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького,

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького.

_____ (підпис) (асист. Сорока О.Б.)
(прізвище та ініціали)

“30” серпня 2021 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету
Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

“30” серпня 2021 року Голова
_____ (підпис) (доц. Крохмальний Р.О.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 035 Філологія	4-й	
		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90	Спеціалізація 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська, 035.037 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська, 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська	1-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	30 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 / 2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з теоретичними основами міжкультурної комунікації, підготовка студентів до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування, міжкультурної комунікації.

Завдання:

- ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;
- охарактеризувати основні види, форми, моделі та структурні елементи міжкультурної комунікації;
- розвинути культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки;
- сформувані вміння й навички застосування на практиці отриманих знань в конкретній ситуації міжкультурного контакту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні поняття й терміни з галузі міжкультурної комунікації;
- типи, види, форми, моделі, структурні компоненти міжкультурної комунікації;
- особливості культур націй і народів світу для досягнення взаєморозуміння й позитивного результату у міжкультурних контактах;
- природу міжкультурних нерозумінь і конфліктів а також засоби виходу з них;
- методи й прийоми досягнення позитивного результату міжкультурної комунікації;
- розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

уміти:

- застосовувати на практиці отримані знання в конкретних ситуаціях міжкультурної взаємодії;
- дотримуватись толерантного ставлення до інших культур та їх представників;
- вміти вести науковий пошук щодо дослідження проблем міжкультурної комунікації;
- володіти методикою та навичками попередження й усунення міжкультурних конфліктів;
- використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні;
- аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

3. Програма навчальної дисципліни

I семестр

Змістовий модуль 1. Основні засади міжкультурної комунікації. Елементи комунікації у контексті міжкультурної комунікації.

Тема 1. Поняття комунікації і її роль у концепції культури. Функції комунікації. Основні види комунікації.

Тема 2. Міжкультурна комунікація як наука, її становлення і розвиток. Основні категорії міжкультурної комунікації.

Тема 3. Основні типи культур. Міжкультурні стилі комунікації. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки.

Тема 4. Комунікація і культура. Поняття культурних цінностей і їхнє місце в міжкультурній комунікації. Етноцентризм, його різновиди та роль у МКК.

Тема 5. Освоєння культури. Соціалізація та інкультурація.

Тема 6. Проблема «чужорідності» культури. Акультурація як процес освоєння чужої культури. Основні форми (стратегії) акультурації.

Тема 7. Культурна адаптація. Культурний шок. Модель засвоєння «чужої» культури М.Беннета. Культурна ідентичність.

Тема 8. Елементи комунікації у контексті міжкультурної комунікації. Вербальна комунікація. Невербальна комунікація, її види.

Тема 9. Паравербальна комунікація. Психологічні основи міжкультурної комунікації.

Змістовий модуль 2. Проблема сприйняття і розуміння у міжкультурній комунікації.

Тема 10. Проблема сприйняття у міжкультурній комунікації та культурні коди.

Тема 11. Процес соціальної категоризації і стереотипізації. Поняття і функції стереотипів. Поняття і типи упереджень, механізм їх формування.

Тема 12. Природа міжкультурних конфліктів та їх види. Стратегії та засоби подолання міжкультурних конфліктів. Атракція та атрибуція в міжкультурній комунікації

Тема 13. Поняття міжкультурно-комунікативної компетенції – її структура, рівні, засоби підвищення. Толерантність і її межі. Інтолерантність.

Тема 14. Мови і культури світу в єдності відмінностей. Міжкультурна комунікація і переклад.

Тема 15. Актуальні проблеми міжкультурної комунікації в сучасному світі. Розвиток глобалізаційних процесів та суперечливий характер діалогу культур.

4. Структура навчальної дисципліни

I семестр												
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього о	у тому числі					Усього о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с р		л	п	ла б	ін д	с р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні засади міжкультурної комунікації. Елементи комунікації в контексті міжкультурної комунікації.												
Тема 1. Поняття комунікації і її роль у концепції культури. Функції комунікації. Основні види комунікації.		2				4						
Тема 2. Міжкультурна комунікація як наука, її становлення і розвиток. Основні категорії міжкультурної комунікації.		2				4						
Тема 3. Основні типи культур. Міжкультурні стилі комунікації. Міжкультурні особливості		2				4						

комунікативної поведінки.													
Тема 4. Комунікація і культура. Поняття культурних цінностей і їхнє місце в міжкультурній комунікації. Етноцентризм, його різновиди та роль у МКК.		2				4							
Тема 5. Освоєння культури. Соціалізація та інкультурація.		2				4							
Тема 6. Проблема «чужорідності» культури. Акультурація як процес освоєння чужої культури. Основні форми (стратегії) акультурації.		2				4							
Тема 7. Культурна адаптація. Культурний шок. Модель засвоєння «чужої» культури М.Беннета. Культурна ідентичність.		2				4							
Тема 8. Елементи комунікації у контексті міжкультурної комунікації. Вербальна комунікація. Невербальна комунікація, її види		2				4							
Тема 9. Паравербальна комунікація. Психологічні основи міжкультурної комунікації.		2				4							
Разом – зм. модуль1		18				36							
Змістовий модуль 2. Проблема сприйняття і розуміння у міжкультурній комунікації.													
Тема 10. Проблема сприйняття у міжкультурній комунікації та культурні коди.		2				4							
Тема 11. Процес соціальної категоризації і стереотипізації. Поняття і функції стереотипів. Поняття і типи упереджень, механізм їх формування.		2				4							
Тема 12. Природа міжкультурних конфліктів та їх види. Стратегії та засоби подолання міжкультурних конфліктів. Атракція та атрибуція в міжкультурній комунікації		2				4							
Тема 13. Поняття		2				4							

міжкультурно-комунікативної компетенції – її структура, рівні, засоби підвищення. Толерантність і її межі. Інтолерантність.											
Тема 14. Мови і культури світу в єдності відмінностей. Міжкультурна комунікація і переклад		2				4					
Тема 15. Актуальні проблеми міжкультурної комунікації в сучасному світі. Розвиток глобалізаційних процесів та суперечливий характер діалогу культур.		2				4					
Разом – зм. модуль 2		12				24					
Усього годин	90	30				60					

5. Самостійна робота

Назва теми		Кількість годин
1	Міжкультурна комунікація: зміст, суть та особливості	3
2	Особливості національного менталітету в міжкультурній комунікації.	3
3	Міжкультурна комунікація як чинник формування міжкультурної толерантності.	3
4	Міжкультурна комунікація у контексті вивчення іноземних мов.	3
5	Природа міжкультурних конфліктів. Їх види та засоби подолання.	3
6	Міжкультурна комунікація у процесі глобалізації.	3
7	Культурні відмінності та міжкультурна комунікація	3
8	Національна ідентичність як чинник міжкультурної комунікації в сучасному світі.	3
9	Місце культурних цінностей у міжкультурній комунікації.	3
10	Проблема «чужорідності» культури і етноцентризму.	3
11	Культурний шок у процесі освоєння чужої культури.	3
12	Спроби подолання соціокультурних стереотипів у процесі міжкультурної комунікації.	3
13	«Ми» і «вони»: ставлення українців до інших країн.	3
14	Стереотипи сприйняття України та українців на Заході.	3
15	Міжкультурна комунікація Сходу та Заходу: історія та сучасність.	3
16	Мова інтонації, міміки і жестів у міжкультурній комунікації.	3
17	Туризм і міжкультурна комунікація – характер взаємодії.	3
18	ЗМІ та міжкультурна комунікація.	3
19	Інтернет як спосіб міжкультурної комунікації.	3
20	Посилення міграційних процесів та потреба у нових формах міжкультурної та міжетнічної взаємодії.	3
	Разом	60

Результатом самостійної роботи студента слугуватиме реферат або есе на запропоновану тему (відповідає темам з переліку для самостійної роботи) або самостійно обрану тему (відповідно до особистих зацікавлень).

6. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: метод проблемного викладу, інформаційно-ілюстративний, спостереження і аналіз, метод бесіди.

Під час лекційних занять використовуються мультимедійний ресурс.

7. Методи контролю

Підсумкова максимальна кількість балів 100, нараховується таким чином:

1. Письмовий тест за темами лекційних занять змістового модулю 1 “Основні засади міжкультурної комунікації. Елементи комунікації в контексті міжкультурної комунікації” – 45 балів.

2. Письмовий тест за темами лекційних занять змістового модулю 2 “Проблема сприйняття і розуміння у міжкультурній комунікації” – 30 балів.

3. Модульний контроль 3, що є результатом самостійної роботи – 25 балів. Вказаний модульний контроль передбачає захист реферату (есе) на запропоновану тему (відповідає темам з переліку для самостійної роботи) або самостійно обрану тему (відповідно до особистих зацікавлень).

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Модульний контроль 3 (реферат (есе))	
Модульний контроль 1 Загалом 45 балів	Модульний контроль 2 Загалом 30 балів	(реферат (есе) 25 балів	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
			Екзамен, диференційований залік		
A	Відмінно	90 – 100	Відмінно	5	зараховано
B	Дуже добре	81 – 89	Добре	4	
C	Добре	71 - 80			
D	Задовільно	61 – 70	Задовільно	3	
E	Достатньо	51 – 60			
FX (F)	Незадовільно	0 – 50	Незадовільно	2	не зараховано

FX означає «незадовільно» і здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену за умови певної додаткової роботи. F означає «незадовільно» з повторним вивченням навчальної дисципліни.

9. Методичне забезпечення

1. конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
2. тестові завдання для індивідуальної письмової роботи (модуль);

3. тематика самостійної роботи (теми для рефератів, есе);
4. мультимедійний ресурс.

10. Рекомендована література

Базова література:

1. *Бацевич Ф.С.* Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
2. *Бацевич Ф.С.* Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич. – К. : Довіра, 2007. – 205 с.
3. *Манакін В.М.* Мова і міжкультурна комунікація / В.М. Манакін. – К. : Академія, 2012. – 288 с.
4. Основи міжкультурної комунікації: навч. посібник / укл. Попович М.М. – Чернівець. нац. ун-т, 2012. – 160 с.
5. *Садохин А.П.* Межкультурная коммуникация: Учеб. пос. – М., 2004. – 288 с.
6. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб./ П.Вербицька, Н.Голосова, В.Дяків та ін.; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп.дисциплін «Нова доба». – Львів: ЗУКР, 2013. – 256 с.
7. *Nový I., Schroll-Machl S.* Interkulturní komunikace: Češi a Němci / Ivan Nový, Sylvia Schroll-Machl. – Praha, Management Press : 2015. – 167 s.
8. *Nový I., Schroll-Machl S.* Spolupráce přes hranice kultur / Ivan Nový, Sylvia Schroll-Machl.– Praha, Management Press : 2005. – 313 s.
9. *Průcha J.* Interkulturní komunikace / Jan Průcha. – Praha, Grada : 2010. – 200 s.

11. Інформаційні ресурси

10. Державна наукова установа “Книжкова палата України імені Івана Федорова” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net/>
11. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>
12. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lnulibrary.lviv.ua/>
13. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>